

ADRIAN VOICU

NEPOVESTITELE TRĂIRI
ALE TEMPLIERILOR
ROMÂNI

XXXII...

Unde se dă o tură pe la mănăstire

Soarele era de patru sulite când cavalerii traseră la Hanul Mutului. De cum se așezară la masă își făcu apariția un cobzar care, chiar dacă mai avea doi dinți și putea îngrozitor, era un rafinat pe meșteșugul cântării :

— Bla, bla, blaa... Haaa-bla-bla-blaa, măi-măiii !

— Abia aștept să ajung la Cârța, spuse Berilă cu o sclipire în priviri.

— No, d-apăi io abea aștept să beu tăt vinu' părintelui Catodiu, hă-hă ! plescăi Pișta râzând.

Între timp, la masa lor își făcură loc alți tuciuiri care jeleau mândre, iubire de copii, bogăție, cai și aur :

— Bogățieeee, bogățieeee/ Vin' la neica să te țiecee/ Și-am avut un viis frumosîî/ Cai, femei și baa-haanu' grosîî...

— De unde sunteți de loc ? se interesă Kremvurșt.

— Tomnai de departe, stăpâne ! răspunse unu' știrb și mai găjâit la voce. Suntem de neam indic, de dincolo de marea cea mare, peste cinșpe râuri, unu' mai lat ca altu', să-mi chiară ce-am mai scump pă bordei ! răspunse găjâitul. Io-s Giani Versificatoru' dă Aur, hăstaltu' îi Vrăjitoru' Noo Degete, iar hăla, guristu', e Cordeles Privighetoru' Magic, făcu el prezentările spre marea încântare a celorlalți.

— Da' ăla micu' cine e ? se interesă Kremvurșt arătând către unul care stătea pe un scaun la perete.

— Hăla e rezerva lu' hăsta, guristu'. Îi zăce Spartan Pruncu' Minunilor, termină Giani Versificatoru' prezentările. Cântăm orice ne vine la gură și la porunca de pe loc, continuă el prezentarea completă a serviciilor. Găsim iute potriviri la cuvinte și la

muzăcă. Nu-s halții ca noi pe tot cursu' Dunării! Și doar pentru o masă caldă, că cu banii n-avem ce face. Mai bine le ducem doru', decât grija! Încheie Giani.

— Cum asta? se miră Berilă, proaspăt intrat în discuție.

— Ni-i frică să nu cădem în ispita Necuratului și să ne furăm între noi, îl lămuri Giani Verisicatoru' dă Aur.

— Care mi-ai luat calu'? se repezi în han un mușteriu care dăduse o raită pe-afară.

Imediat, Cordeles Privighetoru' Magic începu să versifice din gură și țambal:

— Care calu' mi-ai luaaafâi/ Ț-ai făcut mare păcaafâi,
ha-uu-auu, hau dorule hauu!

— Gata! hotărî Berilă. Voi veniți cu noi la Cârța, în Țara Făgărașului.

— Haulio, boierule, da' ie departe? făcu gitanul.

— Nu e, bre! răspunse Berilă.

— Mâncare ie? se interesă din nou Versicatoru' dă Aur.

— Ho-hooo! N-ai tu atâtea mațe de umplut, răsse valahul.

— Venim, boierule, venim, hotărî el pe loc. Apoi se întoarse către ceilalți și strigă: Cordeles, Vrajitoare, Spartane, strângeți țambalele că plecăm la masă, în Făgăraș! Și pe tine, boierule, îi zise el lui Berilă, o să te pun în noua colecție de cântece pe anu' hăsta. O să hafle toată țara cât de bun iești la suflet!

— No, amin! răsse Pișta trăgând o dușcă zdravănă, dar cu gândul la vinul părintelui Catodiu.

Noaptea au petrecut-o la Hanul Mutului, spre încântarea deplină a țambalagiilor, care nu mai dormiseră pe lavițe de ani buni. Așa de drag le-a fost somnul pe lavițele Mutului, că a doua zi nu mai era chip să-i trezești.

— D-apăi lasă că am eu hac de beteșugul lor, zise Pișta când văzu că Berilă și Kremvurșt nu putuseră să-i trezească în simțiri pe tuciuiri.

Ieși afară, se duse la puțul din apropiere și, după ce turnă pe ei două hârdaie cu apă rece, puteai să juri că-s gata să treacă dincolo de hotarul unguresc.

Drumul pe lângă Argeș curse liniștit până aproape de Movila lui Vodă, unde întâlnește un menestrel stând pe o buturugă adusă de ape și tăind de zor o cobză pusă la gât.

— Pe Argeș în giosmî,/ Pece un mal frumosmî,/ Negru-vodă tre-hee-cee/ Cu-huu tovarăși ze-ceee, grația omul dând cu coada de cal pe coarde.

Cei patru tovarăși tuciuiri se apucară imediat să-i ia la cercețat, instrumentul și repertoriul.

— Haulio, ce ie minunăția hasta, prețiosule? sări Versificatoru' dă Aur pe menestrel.

— Asta-i o etțeteră de gât, ș-o am de la un pretin al meu din Țara Crișurilor. S-o lăsat de cântat, că nu prea se umplea punga, l-o luat pe ta-su și pe vără-su și o plecat în Catalonia la construit bordeie de piatră pentru nobili. Mi-o dat mie etțetera, că de mic mi-o fo' drag cântul, zise omul privind îngrijorat la instrumentul pe care-l luaseră țambalagiii la cercetat.

— Cred că s-a făcut vremea pentru un scurt popas, zise Berilă uitându-se la ceilalți.

— No, descălecă Pișta, bini-o fi să ne tragem o țără sufletu', să mai ascultăm la omu' aista.

Se opriră cu toții în jurul menestrelului și scoaseră de-ale gurii. Veselia era încinsă când Berilă, privind înapoi, zări apropiindu-se pe drumul lor o femeie tânără, cu cozi aurii, împletite, trăgând din greu de două panere acoperite cu ștergere albe.

— Bune să vă fie inimile, boieri dumneavoastră, spuse frumoasa femeie când ajunse lângă ei.

— Bun să-ți fie gândul! Încotro-ți duci pașii, frumoasă... o întâmpină sasul.

— Ana! Ana lu' Manole mă cheamă și mă duc cu de-ale gurii la mănăstire, la bărbatu-meu și tovarășii săi, se îmbujoră ea lăsând coșurile pe pământ.

— No, departe îi? se interesă Pișta.

— Uite, colo-șă, unde-s copacii aceia, răspunse femeia arătând înainte.

— La loc de grindis/ La verde-aluniș, se ridică menestrelul cu etțetera.

Berilă îl privi zâmbind, apoi îi spuse Anei :

— Prietenii noștri țambalagii ar fi bucuroși să te aibă ca oaspete în căruța lor până la locul unde muncește bărbatu-tău.

— Haulio, frumoaso, da' vino-ncoace că iote, îți dau locu' cel mai bun, hăla de la gaura în coviltir, să vezi afară, se oferi numaidecât Cordeles Privighetoru' Magic.

După mai puțin de un ceas dădură într-o vale și ajunseră la niște ziduri neterminate, cu schele, scripeți și alte unelte de construit. În jurul lor trebăluiau de zor niște oameni care aveau pe tunicile albe de mortar numere de la 1 la 9. Menestrelul sări din căruța lui Giani Versificatoru' dă Aur și începu cântecul :

— Nouă meșteri mari,/ Calfe și zidari,/ Și Manole zece./
Care-i și întrece./ Merg cu toți pe cale/ Să aleagă-n vale/ Loc de
mănăstire/ Și de pomeniree...

— Aicea e ! spuse veselă Ana și-și luă coșurile cu merinde.
Menestrelul se ținu aproape de ea :

— Meșterii grăbeau,/ Sforile-ntindeau,/ Locul măsurau,/ Șanțuri largi săpau,/ Și mereu lucrau,/ Zidul ridicau,/ Dar orice
lucra/ Noaptea se surpa !

Popa Potențiu își făcu cruce de trei ori și-și scuipă în sân.

— Mă fraților, nu-i a bună ! Țsta-i loc blestemat, ascultați
ce vă zic !

— Cum așa, părinte ? se miră Kremvurșt.

— N-auzi ce zice ăsta cu ețetera ? se strânse popa în
sutana lui.

Meșterii cu numere pe ei se opriră din lucru și priviră veseli
la Ana, făcându-i semne să se grăbească.

— Nuuu ! se auzi o voce ce părea să vină din pământ. Nu a
mea ! Nu a mea ! continuă vocea din ce în ce mai disperată.

— Cu a mea, cu a mea,/ Cu a mea mândră cu tot,/ Șai-la-
la-la-la-la-la-la-laaa... se treziră la viață și inspirație Giani și ai
lui.

Curioși, templierii se așezară pe niște blocuri de piatră de
lângă ghizdul unei fântâni și scoaseră un burduf de vin pe care-l
plimbară din mână-n mână.

— No, făcu Pișta ștergându-se la gură, mare îi grădina Domnului !

— Drept grăiești, unzure ! întinse Berilă mâna după burduf, atent la nebunia din fața ochilor săi.

De sub o schelă răsări un bărbos care o îmbrățișă cu foc pe Ana.

— Āla-i bărbac-su, bag seamă, făcu Kremvurșt.

Ceilalți se bucurară și începură să bată din palme ca apucații.

— Meșterii cei mari/ Calfe și zidari/ Mult înveselea/ Dacă o vedea... făcu menestrelul răsărit ca din pământ.

— Ho ! Ce mi-a sărit inima din colivie ! se burzului valahul la el. Nu mai face d-astea, că-ți fac instrumentu' guler, continuă el supărat.

Două calfe se apropiară vesele de grupul lor.

— Ce se întâmplă ? întrebă Kremvurșt calfa cu numărul 5.

— Meșteru' a visat că nu va termina mănăstirea...

Menestrelul îl bătu pe umăr, se uită la Berilă, asigurându-se că nu-l mai ia pe nepregătite, și începu să dea din gură :

— Pân-om hotărî/ În zid de-a zidi/ Cea-ntâi soțioară,/ Cea-ntâi surioară/ Care s-a ivi/ Mâini-n zori de zi/ Aducând bucate/ La soț ori la frateec... își tângui el versul și etțetera.

Calfa numărul 5 se uită la menestrel cu uimire, dar îi dădu dreptate :

— Așa, așa cum zice omu' ăsta !

— Astea-s obiceiuri barbare, fiule ! se închină popa Potențiu după ce supse un gât de vin. La noi, în Făgăraș, se zice că femeia e temelia casei, da' nu am auzit să-și fi zidit vreunul muierea ca să-și ridice casa. Trebuie să existe și altă cale. O să stăm și o să ne sfătuim ce-i de făcut, ca să nu piară frumoasa făptură, continuă el.

— Da' de când construiți voi aici ? se interesă Kremvurșt.

— He-heec ! zise calfa numărul 8, care privea cu jind la burduful pe care-l ținea Pișta în mână, încă de pe vremea lui Negru Vodă.

— No, cunoaștem ! spuse Pișta întinzându-i burduful.

— Cunoaştem?! făcu Kremvurşt mirat.

— D-apăi, așa o zâs omu' cu etțetera când l-om întâl-nit! explică Pișta dând din mână.

— Da' ceva de mâncare n-ai, boierule? Că după vin, parcă ar merge și ceva de-mbucac, îndrăzni calfa numărul 8 către Pișta.

— A-ha! exclamă Potențiu. Mi-am amintit o altă vorbă din bătrâni, care zice că mâncarea-i fudulie – băutura-i temelie! Nu știam io de ce ăi de la noi pun la temelie casei două ulcele cu zamă de prună și un ulcior de vin, zâmbi popa Potențiu. Poate merge și pe meleagurile astea, ia să văz, zise el ridicându-se de pe piatră.

— Iote ce plânge sărăcuța. I-a zis Manole de visu' zidi-rii! spuse Kremvurşt afectat.

— Io mă duc și vorbesc cu bărbac-su, iar tu vino de-o aduce aci, s-o veselîți, îi spuse popa Potențiu lui Kremvurşt îndrep-tându-se către Ana și bărbatul ei.

— Meștere, ascultă la mine aci, îl luă popa Potențiu deo-parte pe Manole. Îi păcat mare să iei viață de om, darămite de om nevinovat, nu-ți mai spui să te-apuci să zidești o așa frumu-sețe de muiere, Doamne iartă-mă! Asta-i făcută pentru iubit, meștere, nu pentru mortar! Ia d-aci niște vin sfințit, pune-l la temelie, dă și la calfe și, dacă nu ți-o sta zidu' drept, să nu-mi spui mie slujitoru' Domnului! făcu popa Potențiu serios.

— Dar, sfinția ta, visul îmi arăta... spuse Manole după câteva clipe de gândire.

— Fiule, tu să faci ce zice popa, da? Ține minte asta cât oi trăi! Dumnezeu zice să-ți iubești aproapele, iar popa Potențiu întărește spusele Domnului! Prin urmare, ascultă cuvântul Domnului prin gura mea! își împreună el mâinile privindu-l în ochi.

— Lasă-mi răgaz de gândire, părinte! spuse el punându-și mâinile în cap și așezându-se pe o scândură.

— Fiule, Domnul să te lumineze! îi zise popa Potențiu punându-i o mână pe creștet.

Țambalagiilor dădeau din gură ceva mai încolo, înconjurați de cei nouă meșteri mari, calfe și zidari. Ana plângea pe ghizdul fântânii de sărea cămășuța de pe ea, iar Kremvurșt încerca s-o liniștească.

— Fata mea, lasă-l pe nebun ! îi spuse popa Potențiu Anei la ureche. Dacă vezi că insistă cu joaca de-a zidirea, lasă-l ! Întări popa spusele strângând-o de mână.

— Iar unde cădea,/ Ce se mai făcea ?/ O fântână lină,/ Cu apa puțină,/ Cu apă sărată/ Cu lacrimi udată... bocea mencestrelul învârtindu-se în jurul fântânii.

— Gata, hai să mergem în treaba noastră, că ne pierdem și noi mințile ! se hotărî pe dată Berilă. Tu nu ! făcu el spre mencestrel. Tu rămâi aici, să duci vorba mai departe.

— Dacă nu vă e cu supărare, boierule, ham cam rămâne și noi p-acilea, c-am ostenit de la hatâta drum, grăi Versificatoru' de Aur. Ham vorbit cu flăcăii, zise el arătând către calfe și zidari, și ne dau din mâncarea lor dacă-i veselim cu cântările noastre. Noi cântăm, iară ei își fac treaba la lucrarea hasta cu turle.

Berilă își privi tovarășii, apoi, văzând că niciunul nu pare să regrete decizia țambalagiilor, le zvârli câte un galben și porni, aruncându-le peste umăr :

— Nu prăpădiți banii ! Păstrați-i pentru când o fi gata mănăstirea, să-i puneți în cutia milei !

— Săraca femeie ! făcu Kremvurșt privind la Ana.

— Frumoasă foc ! hotărî și Berilă.

— No, muierea-i tăt muiere, nu vă fie teamă. O să fie binie ! adăugă Pișta zâmbind.

La ieșirea din vale întâlnește trei călători cu traista-n băț.

— Încotro mergeți, oameni buni ? îi întrebă Berilă.

— Căutăm de lucru, boierule, că am auzit că ar fi prin părțile ăstea, făcu unul dintre ei.

— Și de unde veniți ? insistă valahul.

— Mie-mi zâși Pantilimon Alucurbășii și-s moldovan, spuse cel mai mare.

— No, io îs Izidor Teyánmőszor, unghurian de niam, zise cel din spate.

— Eu sunt Ciobanu, din părțile Vrancei, răspuse al treilea.
— Ciobanu și mai cum? se interesă Berilă.
— Ciobanu ș-atât, răspuse vrânceanul.
— Curios nume Șatât ăsta, bace, interveni Kremvurșt în șoaptă. Nu-i ăsta vrâncean cum nu știu eu cânta la etțeteră. Io zic că-i turc! conchise Kremvurșt.

— Da' ce știți să faceți? se arătă curios și popa Potențiu.
— No, țânceam oi pân' să ni le sparie tătarii, răspuse ungu-reanul lăsându-și desaga jos.

— Ce altceva știți să faceți? insistă popa.
— Sî criștem uoi, s'hiția ta! spuse moldoveanul sprijinindu-se-n toiag.

— Da' nu vreți să faceți și-altceva? zâmbi popa Potențiu.
— Ba da! răspuse vrânceanul.
Ceilalți doi tovarăși îl priviră uimiți.

— Anume ce, mă, Șatât Ciobanu? interveni curios Kremvurșt.
— Să creștem și mai multe oi! răspuse vrânceanul privind-și tovarășii care dădeau din cap satisfăcuți.

— Oameni buni, făcu Berilă arătând din cap spre mănăstirea de la care veneau, nu vă duceți într-acolo! Meșterul e nebun! Băgă mâna sub pelerină și scoase câte-o pungă pentru fiecare. Na, luați de colea niște bani, duceți-vă pe pământurile voastre și faceți stânele la loc.

Cei trei ciobănei scăpătați se uitau unul la altul.

— Unde avurați locul? îi mai întrebă Berilă înainte de a pleca.

— În curbura Carpaților, dincolo de Țara Buzoaielor, spre Siret, răspuse vrânceanul.

— Chibzuiți bine aurul de vi l-am dat! O să ne mai vedem noi, adăugă Berilă luând-o pe urma celorlalți.

Cântau cocoșii de miezul nopții când descălecară la porțile bisericii din Biertan.

— Ne-o auzi cineva? întrebă Kremvurșt bătând cu cocoșul de bronz în poarta turnului de la intrare.

— Nu se cade să intrăm altfel, răspuse Berilă mângâindu-l pe Logun.

— No, atunci dă mai cu nădejde, bălane! îl încurajă Pișta pe sas.

— Cine-i acolo? îi întrerupse o voce venită din bezna curții.

— Suntem Sabia Domnului. Am venit să-i încredințăm ceva de mare însemnătate părintelui-călugăr Eterniu, răspunse Berilă cu glas dres.

Urmă un zgomot de lanțuri, lacăte, câteva scârțâieli și porțile se dădură în lături. Din întuneric se ivi o lumină care înaintă către ei.

— Sunt Grigorie Țomanap Cronicarul. Este o mare onoare să vă cunosc. Părintele-călugăr Eterniu vă așteaptă.

— Sfinția ta, îngenunche Berilă alături de camarazii săi, primește rogu-te spre păstrare rămășițele ultimului Mare Maestru al Templului, Jacques de Molay!

Părintele-călugăr Eterniu puse mâna pe capul cavalerului.

— Am auzit de multă vreme despre Sabia Domnului, dar nu-mi imaginam să vă descopăr atât de tineri. Faptele voastre au fost puse la păstrare pentru cei ce vor fi, prin condeiul lui Grigorie. Ridică-te, fiule.

Templierii se uitară la Țomanap Cronicarul și înclinară ușor din cap.

— Sfinția voastră, poate nu tot ce v-au auzit urechile este adevărat, zâmbi Berilă.

— Așa e, fiule! Tocmai de aceea Grigorie o să vă însoțească la frații noștri cistercieni de la Cârța, ca să-l ajutați în alegerea adevărului din cele multe. Mai ales cu privire la blesteme, zâmbi cu subînțeleș părintele-călugăr. Templierii se fâstăciră, dar tot Eterniu fu cel care-i scoase din încurcătură: Încă nu am chilii pentru locuit, dar vă puteți ospăta și hodini în Bastionul Închisorii. Din păcate, trebuie să mai împărțiți locul cu cineva, pe care cred că-l cunoașteți, spuse Eterniu făcându-i semn lui Grigorie să-i conducă. Chiar foarte bine, adăugă el zâmbind.

Nedumeriți, cavalerii îl urmară pe Grigorie până la Bastionul Închisorii, aflat pe latura dinspre miazăzi a fortificațiilor bisericii. Țomanap Cronicarul le deschise ușa și îi pofți înăuntru zâmbind. Templierii intrară cu mâinile pe mânerele spadelor. Fură

surprinși să constate că înăuntru îi aștepta o masă încărcată cu bunătăți, alături de un butoi mare cu canea înflorată. Din spatele butoiului apăru cineva care-i lăsă cu răsuflarea tăiată.

— Sfinte părinte! exclamă Berilă.

— Sfinția ta! strigă Kremvurșt.

— No, tului Doamnie! se luminează Pișta.

— De trei zile vă aștept, gata să termin vinul. Noroc că frații pitagorici au luat cu ei mesageri zburători și mi-au trimis știre de la Severin cum că vă îndreptați înapoi. Inima și dorul mi-au dat ghies de cum am aflat și am pornit să vă întâmpin. Acuma... hai să dăm cep la butoiul ăla mare și să ne bucurăm! îi îndemnă părintele Catodiu luându-i la îmbrățișat.